

BATHÓ LAJOS

(1887–1946)

rajztanár, építész, hegedűművész, festőművész

Bathó Lajos id. dr. Bathó János közjegyző és Streitmann Mária negyedik fiaként született Jászberényben 1887. február 14-én.

Elemi és gimnáziumi tanulmányait Jászberényben végezte. 1911-ben a Magyar Királyi József Műegyetemen építészmérnöki diplomát szerzett. 1919-től az Országos Magyar Királyi Képzőművészeti Főiskolán tanult, ahol 1923-ban rajztanári képesítést kapott.

Felesége: Krist Ilona. Gyermekei: Bathó Mária (1928–1943), Bathó Klára (Szombathy Andorné) (1930–) okleveles tanítónő és Bathó Lajos (1936–) okleveles épületgépész-mérnök, okleveles klimatechnikusszakmérnök.¹

Három fivére édesapjuk nyomdokain haladva a jogi pályát választotta. Lajost művészi képességei más útra terelték. Építészmérnöki és rajztanári tevékenysége mellett kiváló festőművész² és hegedűművész vált belőle.³

Az első világháború idején három Bathó fiú három évig kinn volt a fronton. Lajos mérnökként egy műszaki alakulatnál szolgált.⁴

Bathó Lajos mint hegedűművész a „Jászok Egyesülete Budapesten” által szervezett jótékony célú hangversenyek állandó közreműködője volt.

Fia így emlékezik édesapja építészmérnöki pályájára:

„Édesapánk okl. építészmérnökként mint tervező több épület létrehozásában tevékenykedett. Bathó Klára nővérem és az én általam ismert épületek az alábbiak voltak:

Első ismert műve Budafokon egy 12 tantermes iskola volt. Ezt követte ugyanitt a temető ravatalozó épülete.

Valószínűleg ezek jelentették a referenciát az új városháza tervezéséhez. Az a hely, ahol később a városháza felépült, a régi Budafok településszerkezetében periférikus fekvésű volt. Itt működött a Brázay-gyár⁵, ami jelentős mértékben hozzájárult a város föllendítéséhez. Miután a gyár felszámolta ezt a telepét, felvetődött a városháza odahelyezésének a gondolata. Különböző szempontok figyelembevétele után olyan döntés született, hogy nemcsak a gyár telkét veszik igénybe a városháza építésének céljából, hanem a meglévő épületeket is, melyeket átalakítással, emeletráépítéssel és kiegészítésekkel alkalmassá lehet tenni a merőben új funkcióra.

¹ Bathó Lajos ifj. édesapjáról írt visszaemlékezése.

² Festészetet Drezdában tanult.

³ Dr. BATHÓ Károly ifj.: Emlékeim. (családtörténeti írása)

⁴ Uo.

Budafoki városháza

A szokatlan építészeti feladat megoldását célzó tervek bemutatására 1927 februárjában került sor. Nem írtak ki pályázatot, hanem közvetlenül Bathó Lajost bízták meg a tervezéssel. A vármegyei és a miniszteri jóváhagyás 1928 nyár végén érkezett meg.

A tervezett épület beosztása a következő volt: az alagsorba raktárak, pincék és gépház mellett altiszti lakások kerültek, a magassíkföldszintre helyezték a járásbírószágot, a fogházat stb., az emeletre pedig a városi hivatalokat, negyven szobába. A polgármester előszobája és a közgyűlési terem között az úgynevezett kisterem helyezkedett el. Innen közvetlenül lehetett bejutni a díszterem elnöki emelvényére. A városháza főhomlokzata és az emeleten lévő díszterem az épület domináns elemei lettek.”⁵

A húszas évek végétől további két jelentős építészeti munkáját ismerjük: a jászberényi adóhivatal épületét⁶ és a saját budafoki házát. Többször indult tervpályázatokon, hétszer Budafokon, 1927-ben kislakásokra vonatkozóan. 1929-ben második lett az elemi iskola, óvoda és napköziotthon pályázaton. 1930 utáni építészeti működéséről egy szakcikk is beszámolt. Úgy tűnik, hogy betegsége miatt felhagyott építészeti tevékenységével, hogy rajztanári, akvarellfestői munkájának élhessen.

Bathó Lajosra unokaöccse, ifj. dr. Bathó Károly is emlékezik:

„A négy fivér közül kétségtelenül a legtehetségesebb Lajos volt. Művészi szinten hegedült. Budapesten több alkalommal önálló hangversenyt adott. Fivéreivel kitűnő kvartettet alkottak, többször is közreműködtek az édesanyjuk

⁵ Dr. BATHÓ Károly ifj.: Emlékeim. (családtörténeti írása)

⁶ Adóhivatal céljára épült, majd járási hivatal, földhivatal működött benne. Jelenleg a kerületi rendőrkapitányság székhelye.

által vezetett Keresztény Missió jótékonyági műsoraiban, a Jászok Egyesülete rendezvényein, az egykori jász bálók műsoros estjein.”

Festőművészként (főként briliáns akvarellistaként) is remekműveket alkotott. *„Egy olajképe engem⁷ ábrázol kb. 2 évesen. 1943-ban a Pester Lloyd, ami akkor, bár német nyelven jelent meg (külföldre szánva), de magyar félhivatalos lapnak számított, rendkívüli méltatásban részesítette más lapokkal együtt a budapesti tárlata alkalmából.”*⁸ Számos kiállításon vett részt. Sok festménye közismert lett.

1946. február 5-én hunyt el Budafokon.

*„Édesapánk, Bathó Lajos, aki sajnós már csak az emlékezetünkben él, abban a budafoki temetőben nyugszik édesanyánkkal, özv. Bathó Lajosnéval együtt, amelynek a ravatalozó épületét ő tervezte. Ott ravatalozták fel.”*⁹

Jászberény, 2017.

Megjelent:

Dr. Suba Györgyné: Jászok Egyesülete Budapesten 1921–1946. Budapest, 2017. 151. p.

Dr. Suba Györgyné

⁷ Dr. Bathó Károly ifj. unokaöccs arcképéről van szó

⁸ Dr. BATHÓ Károly ifj.: Emlékeim. (családtörténeti írása)

⁹ Bathó Lajos ifj. édesapjáról írt visszaemlékezése.